

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sža/13/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201963
Dátum vydania rozhodnutia:	10.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1013201963.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: I. G. C., narodeného XX.XX.XXXX, štátneho príslušníka Somálska, podľa vlastného udania v krajine pôvodu naposledy bytom G., Z., časť T., aktuálne s miestom pobytu E. H. XX, R., zastúpeného Mgr. Jarmilou Vargovou, advokátkou so sídlom pracoviska Brečtanová 21, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-351-12/PO-Ž-2013 zo dňa 8. októbra 2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/70/2013-33 zo dňa 5. marca 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/70/2013-33 zo dňa 5. marca 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-351-12/PO-Ž-2013 zo dňa 8. októbra 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 142,06 Eur (titulom náhrady trov právneho zastúpenia) do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. Jarmily Vargovej, advokátky, vedený v E. E., č. ú. XXXXXXXXXXXX/XXXX.

Odôvodnenie

I. PREDMET KONANIA

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-351-12/PO-Ž-2013 zo dňa 8. októbra 2013, ktorým odporca podľa § 13a, § 20 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyle“) navrhovateľovi nepredložil poskytnutú, resp. predĺženú doplnkovú ochranu.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že podaný návrh prejednal a rozhodol na pojednávaní za účasti zástupkyne navrhovateľa a odporcu, a dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je potrebné

potvrdiť ako zákonné a vecne správne.

Krajský súd uviedol, že v prejednávanej veci dokazovanie nedoplnil. Pred samotným prejednaním a rozhodnutím veci sa podrobne oboznámil s obsahom prvostupňového správneho spisu ČAS: MU-351/PO-Ž-2013, ako aj s predchádzajúcimi spismi ČAS: MU-253/PO-Ž-2011 a MU-384/PO-Ž-2012.

Z obsahu spisu ČAS: MU-253/PO-Ž-2011 zistil, že navrhovateľ požiadal o azyl 2. júla 2011 z ekonomických dôvodov a z obavy o život, keďže v krajine jeho pôvodu je vojna. V priebehu konania, o. i. uviedol, že nikdy nebolo voči nemu vedené žiadne trestné stíhanie, že nebol členom žiadnej politickej strany, či hnutia. Uviedol, že študoval na Hodan Primáry School, že príslušníci hnutia Al-Shabaab ho oslovili, aby s nimi bojoval. Tiež uviedol, že patrí k menšinovému klanu (Gaboye), ktorým príslušníkom tohto klanu sa ostatní Somálčania vysmievajú, tiež, že v škole s ostatnými Somálčanmi nemôže spolu hrať futbal, a že, ak by bol v Somálsku, určite by bol mŕtvy. Vo veci tejto navrhovateľovej žiadosti o azyl rozhodol odporca rozhodnutím z 12. septembra 2011, ktorým navrhovateľovi azyl neudelil, poskytol mu však doplnkovú ochranu z dôvodu nepriaznivej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa - osobitne v meste Mogadišo, odkiaľ navrhovateľ pochádza.

Z obsahu spisu ČAS: MU-384/PO-Ž-2012 zistil, že na základe žiadosti navrhovateľa odporca rozhodnutím zo 14. augusta 2012 navrhovateľovi predĺžil poskytnutú doplnkovú ochranu z dôvodu nepriaznivej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa.

Z obsahu aktuálneho spisu ČAS: MU-351/PO-Ž-2013 zistil, že navrhovateľ 12. júla 2013 požiadal o predĺženie poskytnutej doplnkovej ochrany z dôvodu pretrvávania dôvodov, pre ktoré mu bola poskytnutá (predĺžená). V priebehu pohovoru, vykonaného s navrhovateľom tento, o.i. uviedol, že situácia v Mogadiši nie je stabilizovaná, že minoritný klan, ku ktorému patrí má horšie postavenie ako majoritné klany. Odporca vyhľadal, a do spisu založil relevantné správy o krajine pôvodu navrhovateľa pochádzajúce z rôznych zdrojov, obsahovo zamerané na zistenie aktuálnej bezpečnostnej situácie v Somálsku so zameraním na hlavné mesto Mogadišo, na otázky bezpečnostných rizík návratov somálskych emigrantov, včítane správania sa k nim väčšinovými kmeňmi.

Krajský súd k námietke nedostatočného zistenie stavu veci (vo vzťahu ku klanovej príslušnosti navrhovateľa) uviedol, že táto námietka nie je dôvodná. Navrhovateľ nikdy (tak v priebehu aktuálneho, ale aj predchádzajúcich konaní) neprezentoval konanie voči nemu z dôvodu jeho klanovej príslušnosti, ktoré by bolo možné subsumovať pod pojem neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania, jeho informácia, že jeho minoritný kmeň má horšie postavenie ako kmene majoritné, resp. (ako to uviedol v konaní z roku 2011), že sa ostatní Somálčania vysmievajú kmeňu, ku ktorému prináleží, tiež, že v škole s ostatnými Somálčanmi nemôže spolu hrať futbal v žiadnom prípade nenesie známky vážneho bezprávia. Odporca však i napriek tomu informáciami o krajine pôvodu navrhovateľa zisťoval správanie sa príslušníkov majoritných kmeňov k príslušníkom kmeňov minoritných, ktoré informácie aj prezentoval v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Správne tiež poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ nebol v minulosti objektom neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania. Ak v tejto súvislosti poukázal aj (teda nie len) na výsledok skúmania tejto otázky v konaní z roku 2011, podľa názoru súdu týmto spôsobom iba doplnil v aktuálnom konaní zistený stav veci. Súd tiež poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ navrhovateľ v žiadnom azylovom konaní neprezentoval neľudské, či ponižujúce zaobchádzanie s jeho osobou, pričom z aktuálnych správ o krajine jeho pôvodu - konkrétne regiónu mesta Mogadišo nevyplýva takáto forma vážneho bezprávia (v súvislosti s klanovou príslušnosťou), zistenie stavu veci odporcom vo vzťahu k navrhovateľovej klanovej príslušnosti bolo dostatočným. Odporca súčasne vykonal náležité dokazovanie správami, ktoré sa svojím obsahom týkajú návratov somálskych repatriantov. Podobne tiež aktuálnej bezpečnostnej situácie v meste Mogadišo.

Navrhovateľ v podanom opravnom prostriedku tiež poukázal na pripravovanú príručku UNHCR pre posudzovanie žiadostí žiadateľov pochádzajúcich zo Somálska, ktorej niektoré vybrané časti založil do súdneho spisu v priebehu pojednávania. Krajský súd uviedol, že táto príručka bola publikovaná 17. januára 2014, teda 3 mesiace po vydaní napadnutého rozhodnutia. Navyiac, však súd poukázal na

skutočnosť, že odporca v konaní a pri vydaní rozhodnutia vo veci nie je viazaný akoukoľvek príručkou, národom, či odporúčením, ale výlučne zákonmi a ostatnými právnymi predpismi (§ 3 ods. 1, § 46 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní). Teda, aj keby bola označená príručka vydaná a prístupná v čase vydania napadnutého rozhodnutia, jej obsah by mohol poslúžiť iba ako jeden z prameňov, z ktorých sa zisťuje stav veci.

K námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre jeho nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov (vo vzťahu k posúdeniu individuálnych dôvodov, prezentovaným navrhovateľom): uviedol, že ani táto námietka nie je dôvodná. Odporca zrozumiteľným a logickým spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutia, a to vo vzťahu k všetkým formám vážneho bezprávia, ako ich má na mysli ust. § 2 písm. f/ zákona o azyle. Poukázal na zistený stav veci - na obsah navrhovateľovej žiadosti o predĺženie doplnkovej ochrany, na obsah správ, ktoré zabezpečil v rámci zisťovania skutkového stavu veci. Právny záver, ktorý vyvodil z takto zisteného a opísaného stavu veci prezentoval osobitne ku každej z foriem vážneho bezprávia. Konkrétne sa venoval (ako to bolo vyššie uvedené) aj individuálnym dôvodom navrhovateľa. Je však faktom, že uviedol iba to, že jeho klan má horšie postavenie ako klany majoritné, pričom ani neprezentoval akékoľvek správanie sa iných voči jeho osobe. Ak teda navrhovateľ neuviedol, že by bol objektom neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania, ani krajskému súdu nie je zrejmé, na základe akých skutočností namieta, že odporca sa nezaoberal individuálnymi faktormi jeho žiadosti, resp. osoby. Na okraj tejto argumentácie krajský súd poukázal na skutočnosť, že pokiaľ navrhovateľ v prvom azylovom konaní (2011) poukázal na skutočnosť, že ostatní Somálčania sa menšinovým kmeňom vysmieľajú, tiež, že v škole s ostatnými Somálčanmi nemôže spolu hrať futbal, tak takéto konštatovanie navrhovateľa nie je dôvodom pre jeho zohľadnenie vo vzťahu k poskytnutiu doplnkovej ochrany, resp. k tomu, aby sa ním odporca zaoberal v súvislosti s posudzovaním existencie vážneho bezprávia. Pretože odporca zákonným, a pre posúdenie podanej žiadosti dostatočným spôsobom zistil stav veci, a pretože odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je zrozumiteľné, z obsahu, ktorého je zrejmá správna úvaha, ktorou sa odporca riadil pri vydaní napadnutého rozhodnutia, a to v súvislosti s posúdením každej z foriem vážneho bezprávia v zmysle zákona o azyle, krajský súd dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je potrebné potvrdiť ako správne a zákonné.

II.

Odvolanie navrhovateľa proti rozsudku krajského súdu

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom žiadal rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa navrhovateľa krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci rozhodnutie súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ ako dôvody, pre ktoré mu hrozí vážne bezprávie v krajine uvádzal : obavy z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu, obavy pred návratom -individuálne obavy v súvislosti s odmietnutím príslušnosti k členom hnutia Al-Shabaab a príslušnosti rodinných príslušníkov k tomuto hnutiu príslušnosť k menšinovému kmeňu Gaboye absencia rodinného zázemia v krajine pôvodu.

Navrhovateľ s konštatovaním súdu, že odporca sa riadne vysporiadal s informáciami a náležité zistil skutkový stav, čo viedlo k správne rozhodnutiu o tom, že v prípade navrhovateľa zákonné podmienky na predĺženie doplnkovej ochrany splnené neboli, vyjadril nesúhlas. Uviedol, že do konania predložil informácie o nestálej bezpečnostnej situácii v krajine jeho pôvodu a o tom, že v daných miestach prebieha vnútroštátny ozbrojený konflikt a neselektívne násilie (často koordinované tajnými skupinami Al-Shabaab, ktoré sú napojené na Al-Kaida). Zdôraznil, že odporca sa venoval len okrajovo bezpečnostnej situácii civilistov a už vôbec sa nezaoberal klanovou príslušnosťou navrhovateľa.

Krajský súd sa s týmto postupom stotožnil a operatívnu príručku UNHCR (resp. v čase posudzovania žiadosti navrhovateľa, len jej čiastkové znenie) pre posudzovanie žiadostí žiadateľov pochádzajúcich zo

Somálska ani iné dostupné aktuálne informácie o situácii v meste Mogadišo, Somálsko a okolí nebral do úvahy. A to aj napriek verejne dostupným informáciám, že v meste Mogadišo, odkiaľ navrhovateľ pochádza, je zlá bezpečnostná situácia a aj v súčasnosti neustále dochádza k neselektívnemu násiliu zo strany hnutia Al-Shabaab. Tieto informácie o dianí v krajine pôvodu navrhovateľa navrhovateľ predostrel v opravnom prostriedku.

Rovnako argumentoval prípravou operatívnej príručky UNHCR pre posudzovanie žiadostí o azyl žiadateľov zo Somálska a odcitoval v čase rozhodovania o žiadosti navrhovateľa dostupnú časť pojednávajúcej o zložitosti situácie v Mogadišo. (Na demonštráciu potreby skúmania žiadosti navrhovateľa v rozsahu požadovanom navrhovateľom, navyše na pojednávaní predložil vybrané state z príručky UNHCR pre posudzovanie žiadostí žiadateľov zo Somálska z januára 2014).

Navrhovateľ uviedol, že rovnako zdôrazňoval nevyhnutnosť zaoberať sa skúmaním návratu (aj v kontexte jeho príslušnosti k menšinovému klanu, a z toho vyplývajúcich dôsledkov). Je zrejmé, že takáto osoba bude požívať menšiu podporu v prípade snahy o opätovnú integráciu, nakoľko klanové väzby sú dôležité v somálskej spoločnosti, a to aj v súčasnom období. Krajský súd však podľa svojho vyjadrenia má za to, že: „MÚ MV SR vykonal náležité dokazovanie správami, ktoré sa svojim obsahom týkajú návratov somálskych repatriantov“.

Podľa navrhovateľa je potrebné vždy skúmať postavenie navrátilcov, ktorí sa do krajiny ich pôvodu vrátili alebo sa vracajú dobrovoľne. Podľa dostupných správ IOM Slovensko, sa do južnej a strednej časti Somálska nerealizujú z dôvodu bezpečnosti ani len dobrovoľné návraty.

Navrhovateľ poukazoval tiež na verejne dostupnú operatívnu príručku UNHCR pre posudzovanie žiadostí žiadateľov pochádzajúcich zo Somálska. Hoci táto nebola v jej plnom znení k dispozícii odporcovi v čase rozhodovania o žiadosti navrhovateľa, tento mal k dispozícii jej čiastočné znenie, tak, ako odcitoval v opravnom prostriedku (resp. v texte ďalej). Krajský súd však v rozhodnutí k námietke nevyužitia jednoznačných informácií obsiahnutých v operatívnej príručke UNHCR pre posudzovanie žiadostí žiadateľov pochádzajúcich zo Somálska uvádza, „...aj keby bola označená príručka vydaná a prístupná v čase vydania napadnutého rozhodnutia (t.j. rozhodnutia prvostupňového súdu), jej obsah by mohol poslúžiť iba ako jeden z prameňov, z ktorých sa zisťuje stav veci.“.

Podľa navrhovateľa odporca ani krajský súd sa nijako nezaoberal jeho ďalšími osobnými dôvodmi obáv (príslušnosť k minoritnému klanu, odmietnutie spolupráce s Al-Shabaab a pod.). Nepreskúmanie týchto tvrdení navrhovateľa rovnako viedlo k nesprávnym, resp. neúplným skutkovým zisteniam.

Vychádzajúc z osobného postavenia žiadateľa (navrátiliec, bez akejkoľvek možnosti opätovnej integrácie, bez rodiny a ochrany klanu, nakoľko je príslušníkom menšinového klanu) je zrejmé, že v krajine pôvodu, ktorou je Somálsko, by bol vystavený hrozbe vážneho bezprávia. Navrhovateľ má za to, že krajský súd dospel na základe úvah a dôkazov, ktoré vykonal, k nesprávnym skutkovým zisteniam a súčasne nevykonaním v opravnom prostriedku predložených informácií a dôkazov dospel k neúplnému zisteniu skutkového stavu.

V súvislosti s inou vadou, ktorou je postihnuté konanie, navrhovateľ uviedol, že podľa názoru krajského súdu sa odporca vo svojom rozhodnutí zrozumiteľným a logickým spôsobom vysporiadal s individuálnym posúdením dôvodov navrhovateľa, no z rozhodnutia je zrejmé, že sa s individuálnymi dôvodmi nevysporiadal. Neskúmal žiadne individuálne dôvody, pre ktoré by mohol navrhovateľ spĺňať podmienky pre poskytnutie /predĺženie/ doplnkovej ochrany, hoci na ne navrhovateľ poukazoval. Odporca neskúmal možnosti jeho opätovnej reintegrácie, neskúmal existenciu podpory v mieste jeho pôvodného bydliska, neskúmal jeho postavenie ako príslušníka menšinového klanu ani ohrozenie zo strany hnutia Al-Shabaab.

Zdôraznil, že odporca v mnohých ďalších konaniach posúdil situáciu (všeobecnú bezpečnostnú situáciu) v Somálsku, konkrétne v meste Mogadišo, úplne odchyľne od prípadu navrhovateľa. V množstve

případov, resp. vo všetkých prípadoch posudzovania žiadostí navrhovateľov zo Somálska, resp. z mesta Mogadišo, ktoré sú mu známe, a ktoré posudzoval v zmysle novšieho do spisu založeného súboru správ o krajine pôvodu, MU-ODZS-2013/000039-054 zo dňa 18. októbra 2013, ktorá však obsahuje správy jednotlivo zverejnené pred vydaním rozhodnutia prípadu navrhovateľa (a teda tieto boli odporcovi dostupné a mali mu byť známe počas posudzovania žiadosti navrhovateľa), vyvodil závery o stave bezpečnosti v Somálsku, resp. v meste Mogadišo, že tieto negarantujú bezpečnosť žiadateľov a doplnkové ochrany týchto žiadateľov predĺžil (napr. . ČAS: MU-781/PO-Ž-2012, ČAS: MU-251/PO-Ž-2013). Závery uvedené v citovanej správe navrhovateľ priložil ako dôkaz. Tieto podľa navrhovateľa jednoznačne potvrdzujú tvrdenia uvádzané navrhovateľom v konaní pred súdom.

Podľa navrhovateľa všetky správy založené v administratívnom spise pojednávajúce o všeobecnej bezpečnostnej situácii civilistov preukazujú značné zhoršenie bezpečnostnej situácie. Hovoria o náraste násilných útokov, nestabilite bezpečnosti, pokračovaní násilia v Mogadiše prostredníctvom cielených neselektívnych útokov, extrémnej neistote, ktorá sa vyznačuje fyzickým násilím, zabíjaním, znásilneniami a vydieraním, získaní kapacít Al-Shabaabom na realizáciu priamych útokov na civilistov prostredníctvom samovražedných bombových útokov, improvizovaných výbušných zariadení a granátov v Mogadiše, o podozrení, že zložky SNAF boli infiltrované Al-Shabaabom, o zvýšení úrovne násilia voči civilnému obyvateľstvu, tak v absolútnom, ako aj v pomernom vyjadrení. Štátni a neštátni aktéri, vrátane Al-Shabaabu zostávajú zdrojom strachu, neistoty a pokračujúceho porušovania ľudských práv a zneužívania civilistov. Osobitne k návratom pojednávajú do spisu založené správy, o.i o tom, že osoby, ktoré prichádzajú do Mogadiša a nemajú prístup k systému ochrany svojho klanu alebo rodiny, riskujú, že skončia v jednom z mnohých rozľahlých osád pre presídlené osoby, pričom situácia v táboroch pre vnútorne presídlené osoby vnútri aj mimo Mogadišu je katastrofálna.

Vnútorne presídlené osoby sú naďalej veľmi zraniteľné voči zlému zaobchádzaniu a trpia pokračujúcim porušovaním ľudských práv. Žiadna alternatíva vnútorného úteku (alebo premiestnenia) nie je k dispozícii v južnom a strednom Somálsku. Klanová diskriminácia je rovnako rozšírená, podľa správ hrá hlavnú úlohu spoločne s prítomnosťou aktérov, ktorí vykonávajú kontrolu nad všetkým, čo je v táboroch pre vnútorne presídlené osoby. Ľudia vracajúci sa do Somálska zo zahraničia sú veľmi zraniteľní, ak nemajú silné klanové a rodinné spojenia, ako aj ekonomické prostriedky na zariadenie života.

Je preto nejasné, z akého dôvodu práve navrhovateľovi doplnková ochrana predĺžená nebola, keď v iných prípadoch posudzovaných na základe rovnakých správ (resp. ktoré boli posudzované na základe správ, ktoré mali byť odporcovi známe v čase rozhodovania o prípade navrhovateľa) žiadateľom doplnkovú ochranu predlžoval. V tomto zmysle dochádza k narušeniu právnej istoty a predvídateľnosti práva.

Navrhovateľ poukázal ďalej na nesprávnu interpretáciu inštitútu nepredĺženia doplnkovej ochrany. Zákon o azyle vyslovene definuje doplnkovú ochranu ako ochranu, ktorú ministerstvo udelí žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak. Vážne bezprávie je definované v § 2. Zákon o azyle výslovne uvádza v § 20 ods. 3, že ...po uplynutí jedného roka sa poskytovanie doplnkovej ochrany na žiadosť.

V konaní o predĺženie doplnkovej ochrany je preto podľa navrhovateľa potrebné vždy skúmať všetky dôvody, pre ktoré je možné doplnkovú ochranu poskytnúť, a pokiaľ sa takéto nenájdu, môže správny orgán rozhodnúť o jej nepredĺžení. V opravnom prostriedku navrhovateľ namietal skutočnosť, že odporca sa zaoberal len všeobecnou bezpečnostnou situáciou v meste Mogadišo a okolí, v Somálsku, vec považoval už za raz rozhodnutú a problémami v súvislosti s kmeňovou príslušnosťou navrhovateľa sa nezaoberal. Odporca ďalej žiadosť navrhovateľa v tomto smere neskúmal. Ďalej poukázal na nezrozumiteľnosť tvrdenia krajského súdu, podľa ktorého, nakoľko navrhovateľ nikdy neprezentoval počas svojho pobytu v krajine pôvodu neľudské, či ponižujúce zaobchádzanie, je vyhodnotenie predpokladov doplnkovej ochrany z pohľadu ust. § 2 písm. f/ bod 1., 2. zákona o azyle, ako

neexistujúcich správne. Navrhovateľ výslovne uviedol svoje individuálne obavy v kontexte hrozieb v prípade návratu, no prvostupňovému súdu bolo dostačujúce skonštatovať, že sa v minulosti s takým zaobchádzaním nestretol. Takéto právne posúdenie je podľa navrhovateľa nesprávne. Zákon o azyle ani iný právny predpis, nevyžaduje od navrhovateľa preukázanie už existujúceho alebo prebiehajúceho bezprávia voči jeho osobe.

U navrhovateľa je zrejmé, že podmienky na udelenie/predĺženie doplnkovej ochrany spĺňa. Nesprávne, resp. neúplné skutkové zistenia viedli k nesprávnemu právnemu posúdeniu prípadu a k záveru, že navrhovateľ podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany nespĺňa.

S ohľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Námietky, ktoré podal navrhovateľ, pričom nepredložil žiadne relevantné dôkazy vzťahujúce sa na predmetnú žiadosť a neuviedol ani také skutočnosti, ktoré by mali mať vplyv a boli by opodstatnené na zrušenie tohto rozsudku, a tým aj rozhodnutia odporcu o nepredĺžení doplnkovej ochrany menovanému, považuje odporca za účelové a právne irelevantné.

Uviedol, že rozhodol o žiadosti navrhovateľa po analýze a vyhodnotení všetkých skutočností súvisiacich s predĺžením doplnkovej ochrany z toho hľadiska, či by v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu čelil reálnej hrozbe vážneho bezprávia, pričom do spisu založil relevantné správy o krajine jeho pôvodu, ktoré pochádzali z rôznych zdrojov, ktoré boli všeobecne dostupné odboru dokumentaristiky a zahraničných stykov odporcu, a ktoré boli zamerané na zistenie aktuálnej bezpečnostnej situácie v Somálsku so zameraním na Mogadišo, odkiaľ menovaný pochádza, na otázky rizika návratov somálskych emigrantov a správania sa k nim väčšinovými klanmi, čo v samotnom rozsudku č. k. 9Saz/70/2013-33 potvrdil aj Krajský súd v Bratislave.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca podľa § 13a, § 20 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyle“) navrhovateľovi nepredĺžil poskytnutú, resp. predĺženú doplnkovú ochranu.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že v priebehu konania o predĺženie doplnkovej ochrany boli všetky skutočnosti uvedené žiadateľom objektívne vyhodnotené a komplexne posúdené. Odporca uviedol, že výpoveď navrhovateľa skúmal v dvoch rovinách:

1/ Príslušnosť k menšinovému klanu Gaboye.

2/ Nepriaznivá všeobecná situácia v Somálsku, zapríčinená pretrvávajúcim ozbrojeným konfliktom.

Ad 1/ Podľa výpovede navrhovateľa, v Somálsku bol členom menšinového klanu Gaboye, a preto sa obáva, že by v prípade nedobrovoľného návratu do krajiny pôvodu mal horšie postavenie, ako majoritné klany. K uvedenému odporca uviedol, že problémy klanového systému už boli predmetom vyhodnotenia v konaní ČAS: MU-253/PO-Ž-2011 z 12. septembra 2011, pričom bolo konštatované, že tieto nejavili žiadne známky prenasledovania a ani vážnej ujmy v prípade návratu do krajiny pôvodu.

Ad 2/ Nepriaznivá všeobecná situácia v Somálsku, zapríčinená pretrvávajúcim ozbrojeným konfliktom, bola dôvodom, prečo bola menovanému predmetným rozhodnutím poskytnutá a následne aj predĺžená

doplnková ochrana na území SR.

V poslednom období však došlo k radikálnej zmene bezpečnostnej situácie nielen v hlavnom meste Mogadišo, ale prakticky v celej krajine. Militantná skupina Al-Shabaab stratila v krajine takmer všetky pozície a bola vytlačená zo všetkých svojich báz, ako Afgoye, Kismayo a tiež hlavné mesto Mogadišo. Od mája 2012, kedy sa Al-Shabaab definitívne stiahol z bojov v Mogadiši, sa situácia v tomto meste podstatne zlepšila a táto tendencia pokračuje aj v súčasnom období. Doplnková ochrana je sekundárnou formou medzinárodnej ochrany, nie je trvalého charakteru a jej poskytnutie je viazané na preklopenie doby, kedy žiadateľom v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozí reálne nebezpečenstvo vážneho bezprávia. Vzhľadom k uvedenému, preto migračný úrad opätovne prehodnotil riziko vážneho bezprávia v prípade návratu menovaného do krajiny pôvodu.

Podľa aktuálnych informácií možno podľa odporcu skonštatovať, že v Somálsku síce ešte prebieha vnútroštátny konflikt medzi Somálskymi národnými ozbrojenými silami (SNAF) s podporou AMISOM-u (Misia Africkej únie v Somálsku - The African Union's mission in Somalia) a militantnou skupinou Al-Shabaab, bezpečnostná situácia sa však v jednotlivých častiach krajiny diametrálne líši. Lokalizácia a intenzita tohto konfliktu a útokov je rôzna v jednotlivých oblastiach Somálska. Rôzne zdroje hovoria o stále sa zlepšujúcej situácii v Mogadiši. Podľa Centra Elman pre mier a ľudské práva sa od októbra 2012 situácia v tomto meste pre obyvateľov zlepšila. Už viac nedochádza k ostreľovaniu a bojom s ťažkými zbraňami. V súčasnosti narastá počet Somáľčanov vracajúcich sa do Mogadiša zo zahraničia, pričom nejestvujú žiadne informácie o tom, že by vracajúce sa osoby boli vystavené akejkolvek forme násillia zo strany štátnych orgánov.

V prípade bezpečnostnej situácie v meste Mogadišo nemožno uplatniť ani rozsudok Európskeho súdneho dvora C-465/07, ktorý relevantné ustanovenia „Smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany" vyložil nasledovne: „Existencia vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo osoby žiadateľa o doplnkovú ochranu nie je podriadená podmienke, že žiadateľ predloží dôkaz o tom, že je špecificky dotknutý z dôvodu okolností vlastných jeho osobnej situácii. Existencia takéhoto ohrozenia môže byť výnimočne považovaná za preukázanú, pokiaľ miera neselektívneho násillia charakterizujúca prebiehajúci ozbrojený konflikt, posudzovaná príslušnými vnútroštátnymi orgánmi rozhodujúcimi o žiadosti o doplnkovú ochranu, alebo súdmi členského štátu dosiahne tak vysokú úroveň, že existujú podstatné a preukázané dôvody domnievať sa, že civilná osoba vyhostená do predmetnej krajiny alebo do predmetného regiónu, by zo samotného dôvodu svojej prítomnosti na tomto území čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho a individuálneho ohrozenia". Z analýzy bezpečnostnej situácie vyplýva, že Al-Shabaab bol z mesta vytlačený hoci sa snaží prostredníctvom ozbrojencov a sporadickými útokmi rozširovať svoj vplyv. Samotná prítomnosť a existencia útokov ale nestačia na posúdenie a vyhodnotenie individuálnej situácie v prípade návratu menovaného do Mogadiša, ako situácie vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného, alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. Podľa odporcu je nevyhnutné v tejto súvislosti brať do úvahy intenzitu, ako aj štruktúru týchto útokov a samotnú mieru ohrozenia civilného obyvateľstva. Predmetné násillie v súvislosti s vnútroštátnym alebo medzinárodným ozbrojeným konfliktom, pri ktorom vznikajú uvedené ohrozenia je kvalifikované ako „nediskriminačné" (ohrozenia života alebo osoby civilistu na základe neselektívneho násillia), čo je pojem, ktorý predpokladá, že sa môže vzťahovať na osoby bez ohľadu na ich osobnú situáciu. Uvedené však v tomto prípade neplatí, nakoľko z dostupných zdrojov je zjavné, že Al-Shabaab sa zameriava najmä na skupiny bývalých členov, ktorí dezertovali, vojakov Somálskej národnej armády, políciu, členov vlády, poslancov a ľudí spojených s vládou alebo AMISOMom. Menovaný však nespadá ani do jednej z týchto skupín.

V súvislosti s mierou neselektívneho násillia, a teda aj alternatívou poskytnutia doplnkovej ochrany správny orgán posudzoval bezpečnostnú situáciu v regióne bydliska menovaného, teda konkrétne mesta Mogadišo. Podľa dostupných informácií bolo Mogadišo oslobodené v auguste 2011, kedy Al-Shabaab opustil mesto, hoci k definitívnemu stiahnutiu z bojov prišlo až v máji 2012. Od tej doby tu nemali žiadne

jednotky Al-Shabaabu pevné bojové pozície. V minulosti bolo mesto rozdelené do dvoch častí - jednej kontrolovanej skupinou Al-Shabaab a jednej pod kontrolou somálskej vlády a bezpečnostných síl. V súčasnosti tu nedochádza k ozbrojeným bojom a nie je tu žiadna bojová línia. Ľudia sa v Mogadišu môžu voľne pohybovať a majú neobmedzený prístup ku všetkým štvrtiam. Agentúra OSN potvrdila, že väčšina kontrolných bodov v Mogadišu bola odstránená. Sú to teraz somálska vláda a AMISOM, ktorí majú mesto pod kontrolou. AMISOM pomáha pri presadzovaní bezpečnosti v Mogadišu. Nestráži všetky ulice, ale vojaci sú umiestnení v konkrétnych lokalitách a ich hlavným cieľom je udržať Al-Shabaab preč z mesta.

Podľa dostupných informácií, Al-Shabaab už nekontroluje žiadnu časť miest v južnom a strednom Somálsku, ktoré vládne vojská a AMISOM oslobodili. Podľa UNHCR Somálsko, mnohí ľudia z diaspóry sa vrátili do Mogadiša, pretože vidia obchodné príležitosti. Všeobecne platí, že nedochádza k žiadnej diskriminácii z dôvodu príslušnosti k vracajúcej sa diaspóre. Do mesta sa vracajú ľudia, či už leteckou alebo pozemnou dopravou. Dochádza aj k pohybu vnútorne presídlených osôb z Mogadiša do iných regiónov a okresov v južnom a strednom Somálsku, ako je Bay, Middle a Lower Shabelle. Pokiaľ ide o návraty diaspóry, medzinárodná agentúra so sídlom v Nairobi vysvetlila, že obyčajní ľudia vracajúci sa do Mogadiša a na ďalšie miesta v južnom a strednom Somálsku uvádzajú zlepšenie situácie medzi dôvodmi pre návrat. Iní boli šokovaní tým, čo videli, keď sa vrátili, najmä tí, ktorí boli v zahraničí mnoho rokov.

Podľa odporcu informácie, nachádzajúce sa v spisovom materiáli navrhovateľa svedčia o výraznom zlepšení bezpečnostnej situácie nielen v hlavnom meste Mogadišo, ale prakticky v celom Somálsku. Mesto je už takmer dva roky pod kontrolou vládnych jednotiek, ktoré dlhodobo udržiavajú stabilnú bezpečnostnú situáciu. Výsledkom toho je aj skutočnosť, že sa do mesta začali vracieť obyvatelia, ktorí ho predtým v dôsledku obáv o svoju bezpečnosť opustili. Miestna mimovládna organizácia uviedla, že príslušníci menšinových klanov alebo menšinových etnických skupín už nie sú obeťami prenasledovania a porušovania v Mogadišu a poprela, že členovia týchto skupín sú prenasledovaní. Vo všeobecnosti neexistuje žiadny negatívny postoj k navrátilcom v Mogadišu. Ľudia vnímajú navrátilcov zo zahraničia ako znamenie mieru a nikto ich neunáša. Somálčania, ktorí sa do Mogadiša vracajú, vedia čo robia a vedia, že bezpečnosť sa v Mogadišu výrazne zlepšila. Sú si vedomí aj obrovskej prítomnosti ozbrojených síl AMISOM v priestoroch letiska, ktoré tu zodpovedajú za bezpečnosť. Všetky rodiny, ktoré sa vracajú, majú príbuzných v zahraničí, najmä v Európe a USA, ale tí, ktorí sa vracajú vedia, ako sa prispôsobiť. Podľa UNHCR Somálsku sa vracia rastúci počet Somálčanov z diaspóry do Mogadiša a na ďalšie miesta v južnom a strednom Somálsku, pričom nedostali žiadne správy o navrátilcoch, ktorí by boli po svojom návrate do Somálska unesení pre výkupné.

V tomto kontexte odporca konštatoval, že v prípade nedobrovoľného návratu menovaného do krajiny pôvodu by nečelil ani krutému alebo neľudskému zaobchádzaniu, resp. by nebol vystavený trestu smrti. K uvedenému záveru dospel správny orgán na základe jeho výpovede, podľa ktorej v Somálsku nikdy nemal problémy s oficiálnymi štátnymi orgánmi a nikdy sa nedopustil žiadneho trestného činu, za ktorý by mu takýto trest, resp. takéto zaobchádzanie hrozilo.

Za účelom posúdenia jeho žiadosti boli využité informácie z internej databázy migračného úradu č. p.: MU-ODZS-2013/000039-039 z 15. augusta 2013, č. p.: MU-ODZS-2013/000039-035 z 18. júla 2013, č. p.: MU-ODZS-2013/000039-042 z 26. augusta 2013 a pod č. p.: MU-ODZS-2013/000039-12 z 18. marca 2013.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ prestal spĺňať podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany uvedené v § 13a zákona o azyle, nepredlžuje sa mu podľa § 20 ods. 3 zákona o azyle doplnková ochrana, čím podľa § 15a ods. 1 písm. e/ zákona o azyle doplnková ochrana zaniká.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 10. júna 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o azyle doplnková ochrana podľa § 13a a 13b sa poskytuje na jeden rok; po uplynutí jedného roka sa poskytovanie doplnkovej ochrany na žiadosť predlži vždy o jeden rok, ak sú splnené podmienky uvedené v § 13a alebo 13b a nie sú dôvody na jej neposkytnutie podľa § 13c ods. 2 až 4. Cudzinec je povinný podať žiadosť podľa predchádzajúcej vety najskôr 90 dní a najneskôr 60 dní pred uplynutím jednoročnej lehoty. Žiadosť sa podáva na úradnom tlačíve, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 2a, osobne na policajnom útvere podľa miesta pobytu; vyplnenú žiadosť policajný útvar bezodkladne zašle ministerstvu.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

Podľa § 13c ods.1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa ust. § 2 písm. f/ zákona o azyle je vážnym bezpráviom 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o nepredložení doplnkovej ochrany navrhovateľovi na území SR podľa § 20 ods. 3 zákona o azyle z dôvodu, že navrhovateľ prestal spĺňať podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany uvedené v § 13a zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku, a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonaval navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za dôvodnú námietku nedostatočne zisteného stavu veci ohľadne posudzovania bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa ako aj postavenia navrhovateľa ako príslušníka minoritného klanu ako aj jeho odmietnutie spolupráce s Al-Shabaab.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (informácie z internej

databázy migračného úradu č. p.: MU-ODZS-2013/000039-039 z 15. augusta 2013, č. p.: MU-ODZS-2013/000039-035 z 18. júla 2013, č. p.: MU-ODZS-2013/000039-042 z 26. augusta 2013 a pod č. p.: MU-ODZS-2013/000039-12 z 18. marca 2013), z ktorých vyhodnotil a popísal bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu, osobitne situáciu v mieste jeho posledného bydliska, so zameraním na posúdenie otázky, či došlo k zmene pomerov, ktoré viedli správny orgán k poskytnutiu doplnkovej ochrany navrhovateľovi.

Jeho záver o tom, že navrhovateľ prestal spĺňať podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany uvedené v §13a zákona o azyle na základe nižšie uvedených dôvodov, považoval odvolací súd za predčasný.

Ako vyplynulo z obsahu administratívneho spisu odporca po vyhodnotení skutočností, ktoré uvádzal navrhovateľ ako dôvody žiadosti o predĺženie doplnkovej ochrany odporca sa zamerával na posúdenie bezpečnostných rizík, ktoré hrozia navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu najmä v súvislosti s bezpečnostnou situáciou v meste Mogadišo. Odporca vyhľadal a do spisu založil správy o krajine pôvodu navrhovateľa pochádzajúce z rôznych zdrojov, obsahovo zamerané na zistenie aktuálnej bezpečnostnej situácie v Somálsku so zameraním na hlavné mesto Mogadišo, na otázky bezpečnostných rizík návratov somálskych emigrantov.

Podľa odporcu informácie, nachádzajúce sa v spisovom materiáli navrhovateľa svedčia o výraznom zlepšení bezpečnostnej situácie nielen v hlavnom meste Mogadišo, ale prakticky v celom Somálsku. Mesto je už takmer dva roky pod kontrolou vládnych jednotiek, ktoré dlhodobo udržiavajú stabilnú bezpečnostnú situáciu. Výsledkom toho je aj skutočnosť, že sa do mesta začali vracat obyvatelia, ktorí ho predtým v dôsledku obáv o svoju bezpečnosť opustili.

Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že odporca rozhodol o nepredĺžení doplnkovej ochrany navrhovateľovi dňa 8. októbra 2013. Pri posudzovaní bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa vychádzal z informácií o krajine pôvodu zo dňa 15. augusta 2013, kde sa uvádza, že z dostupných správ vyplýva, že osoby vracajúce sa do Somálska zo zahraničia sú vnímané pozitívne, avšak ich bezpečnosť je zabezpečovaná na základe príslušnosti ku klanu a príbuznosti. Vracajúci sa mladí muži, sú tiež podozrievaní z toho, že sa chcú spojiť s Al-Shabaabom. Medzinárodná mimovládna organizácia potvrdila, že navrátiliec sa môže vrátiť do oblasti mesta, ktorý má pod kontrolou jeho klan alebo, ak pochádza z rovnakého klanu ako je wardlord kontrolujúci oblasť (str. 48 a 47 administratívneho spisu).

Zo zápisnice z pohovoru s navrhovateľom zo dňa 23. augusta 2013 vyplýva, že navrhovateľ uviedol, že je členom etnickej skupiny Gaboye, podklan Tumul, jeho klan je menšinový, má horšie postavenie ako majoritné klany a do krajiny pôvodu sa nemôže vrátiť pre prebiehajúci ozbrojený konflikt.

Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu vyplýva, že odporca k uvedenému dôvodu, pre ktorý navrhovateľ žiadal predĺžiť doplnkovú ochranu uviedol, že problémy klanového systému už boli predmetom vyhodnotenia v konaní ČAS. MU-253/PO-Ž-2011 zo dňa 12. septembra 2011, pričom bolo konštatované, že tieto nejavili žiadne známky prenasledovania ani vážnej ujmy v prípade návratu do krajiny pôvodu.

Odvolací súd považuje takéto vyhodnotenie situácie (posúdenie postavenia navrhovateľa ako príslušníka menšinového klanu Gaboye v nadväznosti na navrhovateľom vyslovené obavy z návratu do krajiny pôvodu) za nedostačujúce najmä s poukazom na informácie o krajine pôvodu, ktorými disponoval už v čase rozhodovania o žiadosti navrhovateľa, pretože tieto ako je uvedené vyššie, jednoznačne preukazujú, že navrátiliec sa môže bezpečne vrátiť iba do oblasti mesta, ktorý má pod kontrolou jeho klan alebo, ak pochádza z rovnakého klanu ako je wardlord kontrolujúci oblasť, čo rozhodne nie je prípad navrhovateľa.

Odporcovi bolo nutné vyčítať, že sa uspokojil so zisteniami (ohľadne problémov klanového systému) z predchádzajúceho konania a v aktuálnom konaní nevykonan náležité dokazovanie na problematiku

pripadného návratu navrhovateľa ako člena minoritného klanu, hoci disponoval informáciami vyššie uvedenými.

Na tomto mieste považuje najvyšší súd za dôležité zdôrazniť, že pri posudzovaní bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu z hľadiska vnútroštátneho konfliktu a z toho plynúcich rizík vážneho bezprávia, je nevyhnutné brať do úvahy cieľ, počty, intenzitu, rozšírenie týchto útokov, ako i individuálny charakter ohrozenia osoby cudzinca z dôvodu vnútroštátneho konfliktu. Individuálny charakter ohrozenia osoby navrhovateľa bolo potrebné posudzovať najmä s poukazom na jeho príslušnosť k minoritnému klanu Gaboye, čomu sa odporca náležite nevenoval.

Čo sa týka bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa, odporca v odôvodnení rozhodnutia uvádza, že v Somálsku stále prebieha vnútroštátny konflikt medzi somálskymi národnými ozbrojenými silami (SNAF) s podporou AMISOMu a militantnou skupinou Al-Shabaab. Jeho záver o tom, že v prípade návratu do krajiny pôvodu nebude vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia z dôvodu vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti jeho osoby z dôvodu svojvoľného násilia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu vyvodil zo zistenia, že situácia v meste Mogadišo je stabilnejšia ako v iných oblastiach krajiny.

Takýto záver je podľa odvolacieho súdu v rozpore s informáciami o krajine pôvodu, ktorými odporca disponoval (viď informácie z databázy odporcu č. MU-ODZS-2013/000039-054 zo dňa 18. októbra 2013) a mali mu byť známe počas posudzovania žiadosti navrhovateľa.

Jeho závery o stave bezpečnosti v Somálsku, resp. v meste Mogadišo sú s poukazom na obsah týchto správ v rozpore so závermi odporcu, že tieto garantujú bezpečnosť žiadateľa o doplnkovú ochranu.

Naviac, navrhovateľ počas pohovoru uvádzal, že i keď Al-Shabaab bolo vyhnané z Mogadiša, naďalej sa jej členovia zdržujú v meste a zabíjajú ľudí. Týmto okolnostiam odporca nevenoval náležitú pozornosť, v dôvodoch rozhodnutia ich nepotvrdil ani nevyvrátil. Pokiaľ odporca tvrdí, že situácia v meste Mogadišo je stabilnejšia ako v iných oblastiach Somálska, nebolo možné záver odporcu o tom, že navrhovateľ v prípade návratu do krajiny pôvodu nebude vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia z dôvodu vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti jeho osoby z dôvodu svojvoľného násilia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu považovať aj vzhľadom na správy o krajine pôvodu, ktorými odporca disponoval, za presvedčivé.

Dôvodom nepredloženia doplnkovej ochrany žiadateľovi nemôže byť zistenie správneho orgánu, že v oblasti, z ktorej žiadateľ pochádza je situácia stabilnejšia ako v iných oblastiach krajiny pôvodu, ale zistenie, že bezpečnostná situácia sa zlepšila natoľko, že žiadateľovi pri návrate do krajiny pôvodu nehrozí nebezpečenstvo, ktorého existencia bola dôvodom poskytnutej doplnkovej ochrany.

Vzhľadom k tomu, že nemožno vylúčiť, že obavy navrhovateľa najmä s poukazom na jeho príslušnosť k minoritnému klanu, ktorý nemá pod kontrolou oblasť, z ktorej navrhovateľ pochádza a ozbrojený konflikt v krajine pôvodu naďalej pokračuje, nebolo možné bez pochyb ustáliť, že navrhovateľ prestal spĺňať podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Osobný príbeh navrhovateľa v spojení s prebiehajúcim vnútorným ozbrojeným konfliktom v krajine jeho pôvodu, podľa odvolacieho súdu vykazuje vysokú úroveň jeho ohrozenia, práve, akú mal na mysli ESD v predmetnom rozsudku, keď relevantné ustanovenia „Smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany" vyložil tak, že existencia takéhoto ohrozenia môže byť výnimočne považovaná za preukázanú, pokiaľ miera neselektívneho násilia charakterizujúca prebiehajúci ozbrojený konflikt, posudzovaná príslušnými vnútroštátnymi orgánmi rozhodujúcimi o žiadosti o doplnkovú ochranu, alebo súdmi členského štátu dosiahne tak vysokú úroveň, že existujú podstatné a preukázané dôvody domnievať sa, že civilná osoba vyhostená do predmetnej krajiny alebo do predmetného regiónu, by zo

samotného dôvodu svojej prítomnosti na tomto území čelila reálnemu riziku.

K námietke navrhovateľa, že krajský súd neprihliadol na pripravovanú príručku UNHCR pre posudzovanie žiadostí žiadateľov pochádzajúcich zo Somálska, ktorej niektoré vybrané časti založil do súdneho spisu v priebehu pojednávania považuje za dôležité zdôrazniť, že pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Vzhľadom na osobitý charakter konania vo veciach azylu a doplnkovej ochrany (ide o inštitút, ktorým je chránená existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené) je však podľa odvolacieho súdu pri súdnom prieskume rozhodnutí správnych orgánov potrebné upustiť od prísne formalistického prístupu súdu, ktorým v danom prípade bolo striktné dodržiavanie textu zákona (§250i ods. 1 OSP), pretože takýto prístup súdu (neprihliadnutie na zmenu bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu po vydaní rozhodnutia o doplnkovej ochrany) by mohol znamenať v konečnom dôsledku vážne ohrozenie ľudského života v prípade síce zákonného, ale zmenu pomerov nerešpektujúceho postupu súdu.

Predmetná príručka UNHCR bola publikovaná 17. januára 2014, teda 3 mesiace po vydaní napadnutého rozhodnutia. Jej obsah je však mimoriadne dôležitý pre posúdenie bezpečnostných rizík prípadného návratu do krajiny pôvodu navrhovateľa a hoci odvolací súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že odporca v konaní a pri vydaní rozhodnutia vo veci je viazaný zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, nemohol sa stotožniť s bagatelizovaním významom dôkazu - podkladu vypracovaného UNHCR pre posudzovanie žiadostí žiadateľov pochádzajúcich zo Somálska.

Význam presných a aktuálnych údajoch, ktoré majú členské štáty zabezpečiť pri posudzovaní opodstatnenosti obáv žiadateľa z prenasledovania alebo reálnosti jeho ohrozenia vážnym bezpráviem je explicitne vyjadrený v čl. 8 ods. 2 kvalifikačnej smernice, kde sa ako jeden zo zdrojov, z ktorých majú členské štáty čerpať informácie uvádza Výsoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov. Pri posudzovaní, či má žiadateľ opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo je reálne ohrozený vážnym bezpráviem, alebo má prístup k ochrane proti prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu v časti krajiny pôvodu v súlade s odsekom 1, členské štáty zohľadnia v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti všeobecné okolnosti prevládajúce v tejto časti krajiny a osobné okolnosti žiadateľa v súlade s článkom 4. Na tento účel členské štáty zabezpečia, aby sa získali presné a aktuálne údaje z príslušných zdrojov, napríklad od Výsokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a Európskeho podporného úradu pre azyl.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že odvolacie námietky týkajúce sa nedostatočne zisteného stavu veci ohľadne posúdenia bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa boli dôvodné a pokiaľ krajský súd na ne neprihliadol a považoval rozhodnutie odporcu za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom o azyle, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s takýmto právnym záverom krajského súdu nestotožnil a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné podľa § 220 OSP zmeniť tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP a § 151 ods. 1 a 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a 2 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že navrhovateľovi, ktorý mal úspech vo veci, priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa vyčíslenia jeho právnej zástupkyne (trovy konania pred krajským súdom si neuplatnila) v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške spolu 142,06 Eur titulom trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej pomoci - 134 Eur (písomné podanie na súd - odvolanie proti rozsudku krajského súdu) a 8,06 Eur režijný paušál.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.